Pia Mäkelä ja Thomas Karlsson

8.10.2018

Eduskunnan verojaosto
HE 165/2018 vp / asiantuntijapyyntö: kirjallinen lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi verojaostossa hallituksen yllä mainitusta esityksestä ja tuo esiin seuraavia näkökohtia.

Vaikutukset

Alkoholin verotuksella on merkittäviä vaikutuksia kansantalouteen ja kansanterveyteen. Aiemmat alkoholiveron korotukset vuodesta 2008 alkaen ovat lisänneet alkoholiveron kertymää ja samalla vähentäneet alkoholin kokonaiskulutusta ilman, että matkustajien maahantuonti 100-prosenttisena alkoholina olisi ratkaisevasti lisääntynyt. Vuoden 2004 alkoholiveron laskulla oli päinvastainen vaikutus. Kulutuksen väheneminen puolestaan on merkittävästi vähentänyt työikäisen väestön alkoholikuolleisuutta ja muita haittoja.

Vuodesta 2005 alkoholijuomien matkustajatuonti on vuositasolla vaihdellut 7-10 miljoonan litran välillä 100-prosenttisena alkoholina mitattuna. Vuoden 2018 elokuussa se oli 6,7 miljoonaa litraa. Syyskuun 2017 ja elokuun 2018 välisellä mittausjaksolla se oli vähentynyt 11 prosenttia vuotta aiempaan vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. THL ei näe, että nyt ehdotetut alkoholiveronkorotukset johtaisivat matkustajatuonnin hallitsemattomaan kasvuun.

Näiden seikkojen perusteella THL pitää kannatettavana, että alkoholiveron maltillista korottamista jatketaan.

Veronkorotusten kohdentaminen

Oma kysymyksensä on, millainen on eri juomalajien tasapuolinen verokohtelu. Kansanterveyden kannalta pääperiaate on, että alkoholi on alkoholia. Ihmiskehon kannalta ei ole juurikaan merkitystä, missä muodossa etanoli on nautittu, vaan kulutetun 100-prosenttisen alkoholin määrä on ratkaiseva. Eri juomalajien tasapuolisen kohtelu kannalta tämä ei kuitenkaan tarkoita samaa veroa alkoholisenttilitraa kohden. Erityisesti väkevien juomien valmistus- ja käsittelykustannukset ovat keskimääräistä alemmat, joten tasavero johtaisi tilanteeseen, jossa alkoholisenttilitran hinta olisi alin väkevissä juomissa. Siksi nykyistä linjaa, jossa etyylialkoholia verotetaan muita alkoholijuomia enemmän (kuvio alla) voidaan pitää perusteltuna.

Lisäksi pitää kuitenkin huomioida, että se osuus, joka eri juomien kulutuksesta tulee matkustajatuonnista, on suurin väkevissä alkoholijuomissa, mikä vaikeuttaa niiden veron merkittävää korottamista. Panimotuotteiden veron korkeana pitämistä puoltaa se, että niiden saatavuus on noin 15-kertainen viineihin ja väkeviin verrattuna; niillä kaupoissa käytävä kampanjointi laskee niiden hintoja; ne muodostavat suurimman osan alkoholin kokonaiskulutuksesta; ja Viron veronkorotukset kohdentuivat erityisesti miedoimpiin alkoholijuomiin antaen liikkumavaraa matkustajatuontia silmällä pitäen. Toisaalta Euroopan maiden vertailussa oluen verotus on jo korkeinta, mikä vaikeuttaa

niiden verotuksen merkittävää nostamista. Tällä hetkellä alkoholisenttilitra on halvimmillaan yhtäältä Alkon halvassa viinissä ja toisaalta kaupan halvimmissa oluissa.

Näitä eri suuntiin vaikuttavia argumentteja silmällä pitäen THL pitää perusteltuna esitettyä veronkorotuksen kohdentamista, jossa korotus on euromääräisesti alkoholisenttilitraa kohden hieman muita juomia suurempi viineissä.

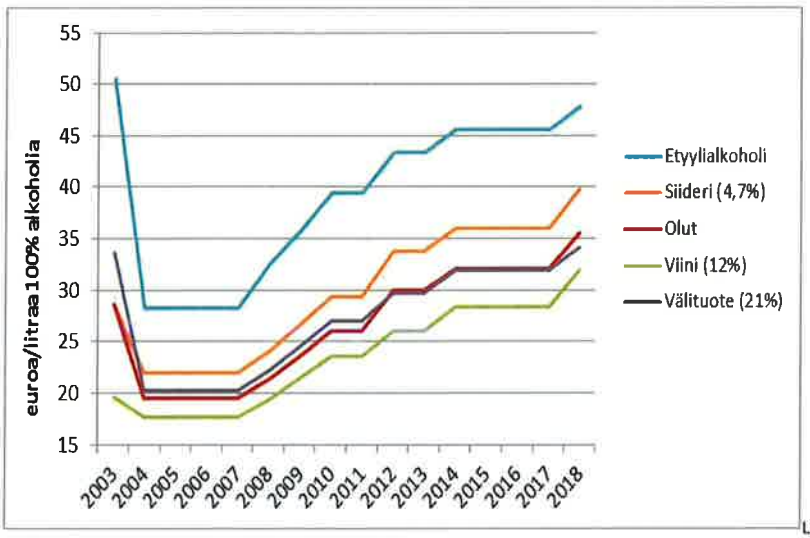

Lähde: VM

Ylijohtaja
Pääjohtajan sijaisena

Marina Erhola

Yksikönpäällikkö
Osaston johtajan sijaisena

Jaana Suvisaari